

INSTYTUT
AKTYWIZACJI
REGIONÓW

Opłata za pobyt w DPS

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2023 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Jednym ze świadczeń z zakresu pomocy społecznej przewidzianych ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, jest pobyt w domu pomocy społecznej.

W ustawie tej, poza trybem kierowania do Domu Pomocy Społecznej, unormowano szczegółowo zagadnienie odpłatności za pobyt w tej placówce. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, ma prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

O umieszczenie w domu pomocy społecznej ubiegać się może osoba, która jest w podeszłym wieku, chora lub niepełnosprawna, która z uwagi na wiek, chorobę lub niepełnosprawność nie może funkcjonować w codziennym życiu, a pomoc w formie usług opiekuńczych okazuje się niewystarczająca.

Najczęściej taką decyzję podejmuje sama osoba zainteresowana, jednak decyzja taka podejmowana jest też przez rodzinę lub orzeka o tym sąd (rozpoznając wniosek pochodzący od osoby lub pomiotu uprawnionego) w sytuacji, gdy stan tej osoby nie pozwala jej na podejmowanie decyzji lub w ogóle wyrażenie swojej woli. Obowiązany do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w pierwszej kolejności mieszkańiec domu, w drugiej kolejności małżonek oraz zstępni przed wstępnymi, a w ostatniej kolejności gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Ważnym podkreślenia jest to, iż o ile mieszkańiec domu pomocy społecznej sam reguluje opłatę za pobyt, to nie ma możliwości obciążenia tą opłatą np. jego dzieci. Opłata za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który jest ustalony przez wójta (burmistrza prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa w zależności od tego przez kogo prowadzony jest konkretny dom pomocy społecznej. Niestety pobyt w domu pomocy społecznej jest dość kosztowny.

Gdy opłatę za pobyt uiszcza sam mieszkaniec, zazwyczaj pobierana jest ona z jego emerytury czy renty. Opata pobierana od mieszkańca nie może wynosić więcej niż 70% jego dochodu. Zazwyczaj z racji wysokich opłat za pobyt, pobrana część dochodu od pensjonariusza nie jest wystarczająca na pokrycie całości kosztów pobytu, co powoduje, iż organ zwraca się do dalszych zobowiązanych o pokrycie różnicy w tym koszcie.

W praktyce, więc najczęściej dojdzie do pobrania 70% wypłaconej pensjonariuszowi emerytury bądź renty, co jednak w realiach naszego kraju oraz mając na uwadze wysokość opłaty za pobyt, zazwyczaj nie wystarcza na pokrycie jej w całości ze środków pensjonariusza.

Wówczas organ zwraca się o pokrycie różnicy do dalszych obowiązanych. Jak już zostało wspomniane, za uiszczenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej zobowiązania są małżonek, zstępni oraz wstępni pensjonariusza, przy czym z tej grupy wyłączone jest rodzeństwo.

Odpowiedzialność osób zobowiązanych do uiszczania opłat w dalszej kolejności jest jednak ograniczona. W przypadku osoby samotnie gospodarującej, poniesie ona opłatę za pobyt osoby jedynie, gdy jej dochód będzie wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednakże kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej nie może być niższa niż 300% tego kryterium.

W przypadku osoby w rodzinie, poniesie ona opłatę, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W ostatniej kolejności obowiązana do uiszczenia opłaty za pobyt jest gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, która pokrywa różnicę między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane. Osoby wnoszące opłatę lub obowiązane do wnoszenia

opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej można zwolnić z tej opłaty częściowo lub całkowicie, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, w szczególności jeżeli:

- 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce;
- 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;
- 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;
- 4) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko;
- 5) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, na podstawie orzeczenia sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu;
- 6) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.

Ponadto, osobę obowiązaną do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty, na jej wniosek, pod warunkiem że przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona albo prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica.

Zwolnienia te obejmują zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej. Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami

represji wojennych i okresu powojennego, oraz działaczy opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych, o których mowa w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, obowiązanych do wnoszenia opłaty za swój pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek albo z urzędu, całkowicie albo częściowo z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.

Przy podejmowaniu decyzji o całkowitym albo częściowym zwolnieniu członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej oraz działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej albo o odmowie zwolnienia organ bierze pod uwagę możliwości i sytuację finansową gminy.